

■ ■ ■ **ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ОХОРОНИ
НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

УДК: [338.432+504]: 330.341.1

**ЕКОНОМІКО - ЕКОЛОГІЧНЕ
ООНОВЛЕННЯ АГРАРНОГО
СЕКТОРУ В СИСТЕМІ
ПРІОРИТЕТІВ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ ©**

С.Я. КОВАЛЬЧУК,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

В статті аналізується екологічно спрямований інноваційний процес в аграрному комплексі. Здійснення інноваційної діяльності в сучасних умовах передбачає забезпечення збалансованості між екологічними обмеженнями, що виступають лімітуючими факторами економічного зростання, та величиною інвестиційного потенціалу як одного з факторів підвищення конкурентоздатності вітчизняної економіки. Показано основні напрями практичної реалізації екологізації інноваційної діяльності в рамках загальної екологізації економіки, зокрема: екореструктуризація виробництва та екологічна модернізація виробництва. Особливість впровадження екологічних інновацій виявляється в сприянні вирішення суперечності, що загострилася, між суспільством і природою. Визначено чинники доцільності переходу аграрного сектору економіки держави на інноваційний розвиток. Доведено, що зниження антропогенного навантаження на довкілля можна досягнути за рахунок підвищення технологічної дисципліни і культури виробництва, впровадження нових природозберігаючих технологій, проведення природоохоронних заходів, структурної перебудови економіки та інших інновацій. Вибір оптимального варіанту повинен спиратися на результати комплексного еколого-економічного аналізу альтернатив.

Ключові слова. екологізація економіки, інноваційний розвиток, економіко-екологічне оновлення аграрного сектору, екологічні інновації, екологічні товари, європейський ринок, трансфер технологій.

Рис. 2. Літ. 9.

Постановка проблеми. Важливим аспектом вирішення існуючих економіко-екологічних проблем та забезпечення сталого розвитку України мають стати процеси екологізації економіки, зокрема процес екологізації інноваційної діяльності в аграрному секторі, як один з найголовніших блоків екологізації економіки. Стійкий та стрімкий розвиток екологічних проблем, що спостерігається на цей час, потребує негайного вирішення. Для переходу на новий рівень розвитку економічної системи необхідні інновації у сфері природокористування, адже покращення рівня якості довкілля є вимогою сучасності. Від наявності і якості механізмів впровадження

© С.Я. КОВАЛЬЧУК, 2016

інновацій в екологічні проекти залежить стан соціально-економічного розвитку країни, рівень життя населення, можливість збереження та розвитку природного середовища та біосфери в цілому, тому проблематика економіко - екологічного оновлення аграрного сектору є актуальною.

Здійснення інноваційної діяльності в сучасних умовах передбачає забезпечення збалансованості між екологічними обмеженнями, що виступають лімітуючими факторами економічного зростання, та величиною інвестиційного потенціалу як одного з факторів підвищення конкурентоздатності вітчизняної економіки.

Актуальність теми дослідження зумовлена попитом споживачів на органічну якісну продукцію, її високою конкурентоспроможністю на світовому ринку, що забезпечується її характерними властивостями; переходом людства на новий рівень органічного виробництва продукції, запровадженням нових технологій, які сприяють більш ефективному та якіснішому виробництву органічної продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В дослідження економіко-екологічних проблем з питань економіко-екологічних інновацій та пов'язаних з цим видів економічної діяльності вагомий внесок зробили такі українські вчені, як Н. Андреева [1], Б. Букринський [1], Т. Галушкіна [7], Э. Забарная [3] С. Ілляшенко [5], Л. Купінець [3], Є. Мішенін [7], В. Степанов [7], О. Садченко [7], С. Харічков [1] та інші.

Проте, не зважаючи на очевидні досягнення у вивченні комплексу проблем економіко-екологічного оновлення аграрного сектору, залишаються вкрай актуальними питання дослідження та обґрунтування методологічних підходів і методів впровадження інноваційних важелів оновлення аграрного сектору економіки країни.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є наукове обґрунтування аспектів розвитку екологічного виробництва, формування його конкурентоспроможності на світовому ринку та на ринках окремих країн; розгляд стандартів та інших основних нормативних документів, що визначають основні засади екологічного виробництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виробництво екологічно нешкідливих продуктів, засноване на раціональному і комплексному використуванні природних ресурсів, означає перехід до інтенсивного способу розвитку економіки. Впровадження нешкідливих інновацій не тільки дозволить зберегти навколишнє середовище, але і забезпечить додатковий приріст прибутку на підприємстві. Екологічний бізнес є економічно вигідним для виробників.

Конкурентоспроможність аграрного сектору країни на світових ринках в значній мірі визначається наявністю в її науковій сфері еколого-інноваційних процесів, які обумовлюють перетворення результатів науково-дослідних робіт в нові продукти, технології, послуги екологічного призначення, які можливо ефективно впровадити саме у нових інноваційних структурах, як, наприклад, екотехнопарк (екологічно орієнтований технопарк, екологічно спрямований технопарк) [5].

Екологічні інновації з урахуванням трансферу технологій показують, що екологічна інновація завжди може бути вдосконалена і використана за іншим призначенням, а також при розгляді цієї моделі можна точно визначити, як саме інновація перетворює науково-технічний проект в інноваційний. Присутність в зазначеній моделі такого блоку, як “Утилізація нових споживацьких цінностей

(товарів, техніки)” перетворює звичайний інноваційний процес у еколого-інноваційний процес [1]. Екологічно спрямований інноваційний процес - це комплексний процес, який охоплює всі стадії створення екологічної інновації: від нової наукової ідеї до створення продукту, технології або послуги екологічного призначення для задоволення потреб суспільства; всі етапи життєвого циклу екологічної інновації, включаючи її подальше застосування.

Подальше застосування екологічних інновацій в основному здійснюється за допомогою трансферу технологій (через продаж ліцензій і надання інжинірингових послуг).

Модель екологічно спрямованого інноваційного процесу включає в себе наступні стадії, зображені на рис. 1:

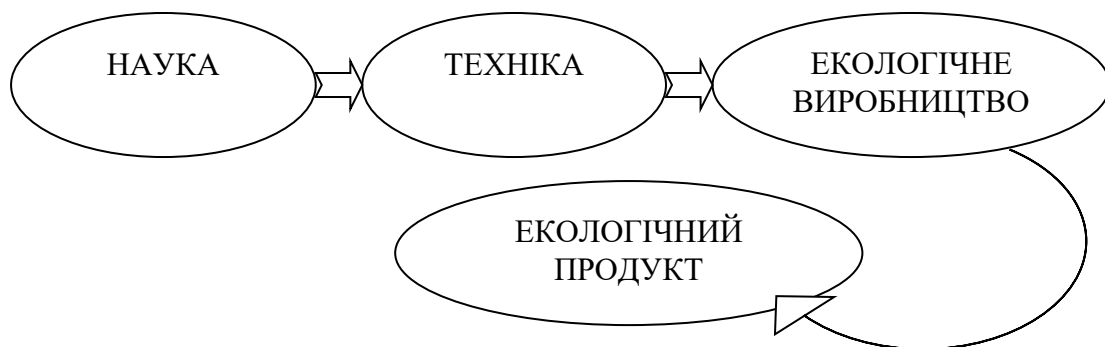

Рис. 1. Стадії екологічно спрямованого інноваційного процесу

Завершальною стадією і результатом екологічно спрямованого інноваційного процесу є створення екологічного високотехнологічного конкурентоспроможного продукту [4].

Основні етапи екологічно спрямованого інноваційного процесу – це:

- 1) генерація ідей щодо варіантів задоволення нових суспільних потреб;
- 2) розроблення задуму та попереднє оцінювання його ринкової привабливості;
- 3) аналіз інституційних умов реалізації задуму і супроводжувальних витрат, їх зіставлення з фінансовими можливостями компанії;
- 4) конструкторське та технологічне розроблення нового товару екологічного призначення;
- 5) пробний маркетинг – прогнозування попиту і оцінювання майбутніх вигод;
- 6) планування та організація процесу виробництва нового товару екологічного призначення;
- 7) комерційна реалізація еко-новації.

Для деяких підприємств, що не мають необхідного наукового потенціалу, четвертий етап може включати не конструкторське та технологічне розроблення нового товару екологічного призначення, а обґрунтування доцільності придбання ліцензії на еко-новацію з метою її освоєння і реалізації. Тоді надалі немає потреби у здійсненні п'ятого етапу – пробного маркетингу, оскільки еко-новація уже підтвердила свою комерційну привабливість [6].

Інновація та її подальше застосування через трансфер технологій є важливими складовими екологічно спрямованого інноваційного процесу.

Так, наприклад, еко-новація пов'язує розв'язання наступних проблем інноваційної політики [1, с. 32-33]:

- прискорене впровадження науково-технологічних досягнень у виробництво, насамперед, в галузі високих технологій та просуванні інноваційної продукції, виробленої на їх основі до ринку споживання;
- комерціалізація значного накопиченого заділу науково-технічних розробок, напрацювань у сфері науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР), отже вирішення проблем затребуваності та реалізації науково-технічного потенціалу;
- реалізація активної регіональної інноваційної політики, спрямованої на технологічне переоснащення регіональних виробництв на базі новітніх технологій, зокрема, енерго-, ресурсозберігаючих та екологічно безпечних, зменшення техногенного навантаження на регіональну екосистему, підвищення ефективності використання місцевої сировини тощо;
- формування тісних взаємовідносин та посилення співробітництва між вузами, науковими центрами та промисловістю;
- становлення та розвиток науково-виробничих підприємств малого та середнього бізнесу, відмічених високою інноваційною спроможністю;
- залучення інвестицій, венчурного капіталу для реалізації проектів технопарку.

Наведений перелік конкретних проблем свідчить про актуальність та соціально-економічну і екологічну значимість вирішення зазначених проблем для дифузії інноваційних процесів в економіці. Поширеність цих процесів та ефективні зміни, які вони несуть за собою, стає передумовою та виміром утвердження сталої та інноваційної моделі розвитку вітчизняної економіки.

Ефективність регулювальних впливів значною мірою залежить від змістовної якості поняття “екологічні товари”, від того, який зміст слід укласти в цей термін, тобто що регулювати та чим управляти. Екологічні товари - це економічні продукти, тобто результати господарської діяльності, що подані в матеріально-предметній формі (матеріальні продукти), у духовній чи інформаційній формі (інтелектуальні продукти) або у вигляді виконаних робіт і послуг, виробництво та споживання яких сприяє зниженню інтегрального екодеструктивного впливу в розрахунку на одиницю сукупного суспільного продукту при одночасному підвищенні економічної ефективності у сферах їх виробництва та споживання [5, с. 49].

Формування ринку екологічних інновацій сприятиме вирішенню соціально-економічних і еколого-економічних проблем в Україні. На рис.2 [5,с. 53] схематично зображено, як переорієнтування у різних масштабах з традиційних на екологічні товари (ЕТ) впливає на екологічне становище. Графік показує, що забруднення територій тим нижче, чим більші масштаби впровадження екологічних товарів.

Сьогодні екологічне підприємництво в аграрному секторі розвивається в основному за такими напрямками [1, с. 53]: виготовлення, установа й експлуатація природоохоронних (очисних) споруд; розроблення та впровадження екологічно чистих технологій; виробництво екологічно чистих продуктів; управління життєвим циклом товарів; перероблення, транспорт та поховання відходів, ліквідація токсичних відходів; торгівля екологічними технологіями, продуктами й відходами; енергозбереження; збереження земельних ресурсів; водний, повітряний контроль;

екоаудит і екоекспертпза; екологічне кредитування та страхування; природоохоронна пропаганда і освіта; екотуризм; екологічна медицина та професійна безпека; інформаційні технології; життєохоронні системи; підтримування рівноваги екосистем.

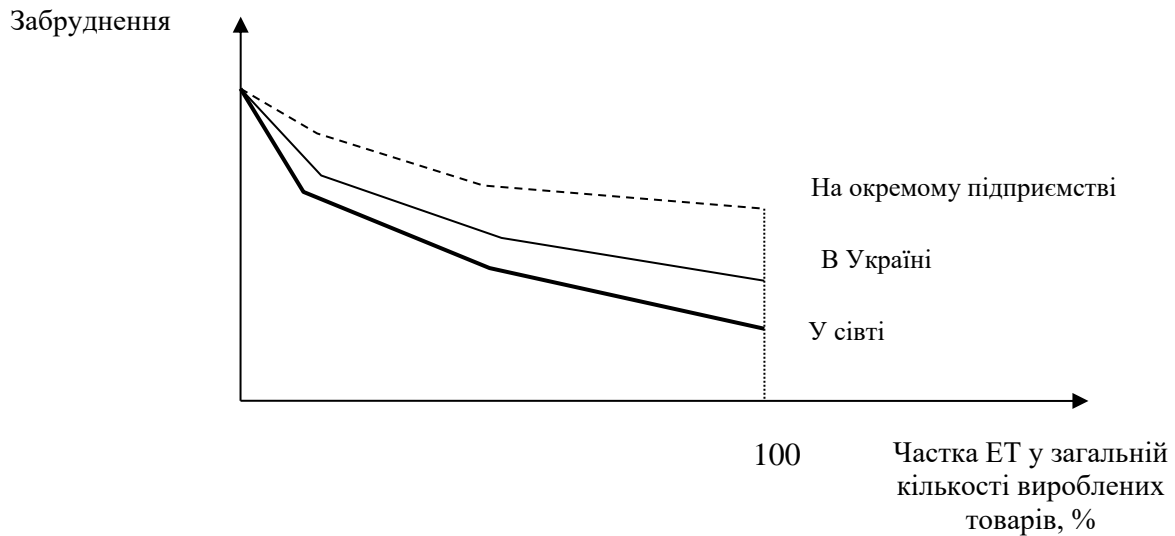

Рис. 2. Залежність рівня забруднення від типу вироблених товарів

До найперспективніших у плані отримання екологічного (зменшення енергоємності) та економічного (прибуток) ефектів відносяться наступні галузі: гідрометеорологія, металургія, хімічна промисловість, машинобудування, вугільна та легка промисловість.

Доцільність формування ринку екологічних товарів можна аргументувати таким чином [7, с. 57-58]:

1. Виробництво та споживання екологічних товарів дозволить розв'язати суперечності між економічним зростанням і збереженням довкілля.

2. Україна має унікальний потенціал в галузі проектування, розроблення та виробництва екологізованих технологій і обладнання. Це стосується як науково-дослідних закладів традиційного типу, так і великої кількості інноваційних недержавних структур.

3. Високий рівень кваліфікації багатьох професійних категорій працівників.

4. У зв'язку зі зростанням європейського ринку природоохоронних товарів і послуг перед виробниками екотехніки й устаткування відкриваються широкі можливості у галузі зовнішньої торгівлі.

5. Виробництво екологічних товарів - міжнародно визнана благородна мета, на реалізацію якої можуть бути отримані кошти різних міжнародних фондів багатьох країн.

6. Міжнародна громадськість є підготовленою до сприйняття екологічних товарів, можна говорити навіть про їх очікуваність.

7. Зі зміною життєвих стилів, норм і цінностей змінюються товари та ринки. Для задоволення сьгоднішніх цінностей необхідним є виробництво екологічних товарів.

8. Унаслідок підсилення попиту на екологічну продукцію відзначаються позитивні ефекти природоохоронного характеру: зменшується екологічне навантаження при одночасному зниженні витрат на ліквідацію збитків від забруднення.

Водночас розширення міжнародного еколого-економічного співробітництва посилює вплив світогосподарських зв'язків на динаміку процесів суспільного виробництва в межах окремих держав. Оскільки суспільне виробництво своїми параметрами (темпами, пропорціями, галузевою та регіональною структурою) істотно впливає на масштаби, характер, склад енергоречовинних потоків між суспільством і природою, то світогосподарські зв'язки набувають значення самостійного чинника формування екологічної ситуації в країнах - учасницях міжнародного економічного обміну.

Основними напрямками негативного впливу світогосподарських зв'язків на процеси природокористування і стан навколишнього середовища слід вважати:

1. прискорену “дифузію” в масштабах планети результатів науково-технічного прогресу — нових продуктів, технологій, устаткування, в тому числі таких, що становлять загрозу для навколишнього середовища і здоров'я людини; 2. запровадження нових форм виробничих відносин у тих країнах, де ще донедавна домінували господарські уклади з досить узгодженими формами взаємодії суспільства і природи; 3. здебільшого нерівноправний характер економічних взаємовідносин між промислово розвинутими державами та країнами, що розвиваються, який, зрештою, зумовлює загострення екологічних проблем у країнах третього світу; 4. нав'язування економічно відсталим країнам вузької зовнішньоекономічної спеціалізації, переважно ресурсно-сировинної 5. поширення торгівлі зброєю тощо.

Нейтралізація зазначених процесів може бути досягнута шляхом перебудови світогосподарських зв'язків на пріоритетних засадах екологічної інтеграції та екологічного імперативу. Міжнародне екологічно зрівноважене економічне співробітництво має стати ефективним інструментом зміцнення екологічної безпеки життєдіяльності людини на планеті, а також вирішення складних соціальних проблем у багатьох країнах світу [5;8].

Основними напрямками практичної реалізації екологізації інноваційної діяльності в рамках загальної екологізації економіки є екореструктуризація виробництва та екологічна модернізація виробництва. Екологізація здійснюється через систему організаційних заходів, інноваційних процесів, реструктуризацію сфери виробництва і споживчого попиту, технологічну конверсію, раціоналізацію природокористування, трансформацію природоохоронної діяльності, що реалізуються як на макро-, так і на мікроекономічних рівнях.

Еко-інноваційні процеси спрямовані на :

- використання, охорону, відтворення умов щодо підтримки природно-ресурсного потенціалу та забезпечення природно-ресурсної безпеки;
- об'єкт інновацій нерідко має загальний для багатьох споживачів і користувачів характер, і завдання не може бути вирішене окремим суб'єктом господарювання, регіоном і навіть країною (щодо глобальних екологічних проблем);
- природоохоронні, природовідтворювальні інвестиції (у сфері охорони та відтворення природних об'єктів) завжди і всюди, в часі і в просторі повинні здійснюватися з урахування властивості саморегуляції;

- самовідновлення екосистеми, окремих її компонентів (до певної межі), оскільки людською працею відтворити все, що створює природне середовище не можливо;

- природна система, її елементи можуть знижувати, втрачати свої властивості як під впливом антропогенних чинників, так і під дією природних сил та явищ [1].

Найбільш важливі особливості еко-інновації у сільському господарстві визначаються специфікою галузі, її залежністю від розвитку I і III сфер АПК, природно-кліматичних умов, економічних, фінансових, соціальних та інших особливостей галузі, державної підтримки, джерел інвестування соціальної сфери й інфраструктури села, господарських формувань в аграрній сфері, необхідності відтворення родючості земель й забезпечення нормального функціонування біологічних організмів, рівня забезпеченості продовольчої безпеки держави та соціального захисту сільського населення тощо.

Основою переходу економіки до економічного зростання, сприяння інтеграції у співтовариство цивілізованих країн повинен стати перехід до інноваційної моделі розвитку через впровадження екологічних інновацій в усі сфери економіки країни на засадах сталого екологічно збалансованого розвитку.

Особливість впровадження екологічних інновацій виявляється в сприянні вирішення суперечності, що загострилася, між суспільством і природою. На цій підставі доцільним є використання інноваційних процесів з екологічним акцентом для подолання економіко-екологічної кризи. Діяльність з впровадження еко-інновацій є одним з основних важелів в поліпшенні навколишнього природного середовища [7;8].

Зокрема, доцільність переходу аграрного сектору економіки держави на інноваційний розвиток визначається такими чинниками.

По-перше, орієнтування на інноваційний шлях дозволяє вітчизняним підприємствам тривалий час триматися на ринку та функціонувати більш ефективно, ніж при виробництві традиційних продуктів.

По-друге, традиційні методи захисту навколишнього середовища не досить ефективні, необхідно створити умови для пошуку нових ідей, принципів, інструментів.

По-третє, аналіз процесів, які відбуваються в економіці України, показує, що внаслідок зволікання з переходом на інноваційний розвиток існуюче відставання провідних в економічному відношенні країн продовжує поглиблюватися і загрожує системним відривом національної економіки через несумісність технологій, низьку здатність вітчизняної економіки до інвестицій та інновацій, через структурно-галузеву, інституціональну та соціально-культурну несумісність.

В свою чергу, зниження антропогенного навантаження на довкілля можна досягнути за рахунок підвищення технологічної дисципліни і культури виробництва, впровадження нових природозберігаючих технологій, проведення природоохоронних заходів, структурної перебудови економіки та інших інновацій. Вибір оптимального варіанту повинен спиратися на результати комплексного еколого-економічного аналізу альтернатив. Велике значення повинно надаватися економічним стимулам; оплаті за користування природними ресурсами, за викиди забруднюючих речовин підприємствами тощо.

Висновки. Інновації, які запроваджуються у технопарках, еко технопарках, технополісах – це позитивна тенденція, направлена на підвищення ефективності функціонування економіки країни в цілому. Слід зазначити, що інновації екологічного призначення в максимальній мірі повинні відповідати завданням інноваційних економічних перетворень у країні. Запровадження екологічних інновацій і внаслідок цього здійснення екологізації пріоритетів інноваційної діяльності стає можливим саме в рамках створення такої інноваційної структури, яка б здатна була об'єднувати науку, освіту, техніку і виробництво у єдину організаційно-економічну форму. Формування сучасної моделі екологічно орієнтованого аграрного виробництва дозволить ефективно розвивати впровадження екологічних інновацій зокрема і еколого-інноваційну діяльність взагалі на території України.

Список використаних джерел

- 1 Андреева Н.Н. Экономика и экология: совместимость развития : [монография] / С.К. Харичков, Н.Н. Андреева, Л.Е. Купинец; ИПРЭЭИ НАН Украины. — О. : Феникс, 2007. — 180 с.
- 2 Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. №435-ІУ/Верховна рада України // Голос України. - 2003.- 14 березня. - (Бібліотека офіційних видань).
- 3 Забарная Э.Н. Инновационно-инвестиционная система : методология формирования и развития : [монография] / Э.Н. Забарная, С.К. Харичков — Одесса : ИПРЭЭИ НАН Украины, 2012. — 140 с.
- 4 Закон України “Про інноваційну діяльність” № 40-ІV від 04.07.2002 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.
- 5 Ілляшенко С.М. Формування ринку екологічних інновацій : економічні основи управління : [монографія] / С.М. Ілляшенко, О.В. Прокопенко ; за ред. д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка. — Суми : ВТД “Університетська книга”, 2012. — 250 с.
- 6 Постанова ВР України “Про рекомендації парламентських слухань на тему: “Національна інноваційна система України проблеми формування та реалізації” № 1244-V від 27.06.2007 : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1244-16>.
- 7 Романенко С. Инновационное развитие Украины в свете мирового опыта / С. Романенко // Инвестиції : практика та досвід. — 2010. — № 5. — С. 8-10.
- 8 Технологічні парки : світовий та український досвід : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.tp.paton.kiev.ua/about/publis.php>.
- 9 Калетнік Г.М. Науково-навчально-виробничий комплекс як концепція механізму переходу агропромислового виробництва на інноваційну модель розвитку// Економіка АПК.— 2013. — №9. — С.5-11.

Список використаних джерел у транслітерації / References

- 1 Andreeva N.N. Ekonomika i ekologiya: sovместimost razvitiya : [monografiya] / S.K. Harichkov, N.N. Andreeva, L.E. Kupinets; IPREEI NAN Ukrainyi. — O. : Feniks, 2007. — 180 s.
- 2 Gospodarskiy kodeks Ukraini : Zakon Ukraini vId 16 sichnya 2003 r.#435-IU/Verhovna rada Ukraini // Golos Ukraini. - 2003.- 14 bereznya. - (Biblioteka ofltsiynih vidan).
- 3 Zabarnaya E.N. Innovatsionno-investitsionnaya sistema : metodologiya formirovaniya i razvitiya : [monografiya] / E.N. Zabarnaya, S.K. Harichkov — Odessa : IPREEI NAN Ukrainyi, 2012. — 140 s.

4 Zakon Ukrainy “Pro Innovatsiynu diyalnist” # 40-IV vId 04.07.2002 r. : [Elektronniy resurs]. — Rezhim dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.

5 Ilyashenko S.M. Formuvannya rinku ekologichnih Innovatsiy : ekonomichni osnovi upravlinnya : [monografiya] / S.M. Ilyashenko, O.V. Prokopenko ; za red. d.e.n., prof. S.M. Ilyashenka. — Sumi : VTD “Universitetska kniga”, 2012. — 250 s.

6 Postanova VR Ukraini “Pro rekomendatsiyi parlamentskih sluhan na temu: “Natsionalna Innovatsiyna sistema Ukraini problemi formuvannya ta realizatsiyi” # 1244-V vId 27.06.2007 : [Elektronniy resurs]. — Rezhim dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1244-16>.

7 Romanenko S. Innovatsionnoe razvitie Ukrainyi v svete mirovogo opyita / S. Romanenko // Investitsiyi : praktika ta dosvid. — 2010. — №5. — S. 8—10.

8 Tehnologichni parki : svitoviy ta ukrainskiy dosvid : [Elektronniy resurs]. — Rezhim dostupu : <http://www.tp.paton.kiev.ua/about/publis.php>.

9 Kaletnik H.M. Naukovo-navchalno-vyrobnychiy kompleks yak kontsepsiia mekhanizmu perekhodu ahropromyslovoho vyrobnytstva na innovatsiynu model rozvytku// Ekonomika APK, 2013, №9, S.5-11.

ANNOTATION

ECONOMIC- ECOLOGICAL UPDATING THE AGRARIAN SECTOR IN THE SYSTEM OF PRIORITIES OF INNOVATIVE DEVELOPMENT

KOVALCHUK Svitlana,
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Economics,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)

In the article the ecologically directed innovative process in agrarian complex is analysed. Realization of innovative activity in present-day conditions suggests providing the balance between ecological limitations, which are the limiting factors of the economy growing, and the size of investment potential as one of the factors of increase of competitiveness of domestic economy. The basic directions of practical realization of ecologization of innovative activity within the framework of general ecologization of economy are revealed, in particular: ecological restructuring productions and ecological modernization of production. Introduction of ecological innovations assists in the decision of contradictions between society and nature. Factors of expedience of transition of agrarian sector of economy of the state on innovative development are defined.

It is proved that decline of the anthropogenic loading on an environment is possible to attain due to the increase of technological discipline and culture of production, introduction of new nature-protecting technologies, structural changes in the economy and other innovations. The choice of optimum variant must be substantiated by the results of complex economic and ecological analysis of alternatives.

Keywords: ecologization of economy, innovative development, economic and ecological updating the agrarian sector, ecological innovations, ecological commodities, European market , transfer technologies .

Fig. 2. Lit. 9.

АННОТАЦИЯ
ЭКОНОМИКО - ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ОБНОВЛЕНИЕ АГРАРНОГО
СЕКТОРА В СИСТЕМЕ ПРИОРИТЕТОВ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ

КОВАЛЬЧУК Светлана Ярославовна
кандидат экономических наук,
доцент кафедры экономики,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)

В статье анализируется экологически направленный инновационный процесс в аграрном комплексе. Осуществление инновационной деятельности в современных условиях предусматривает обеспечение сбалансированности между экологическими ограничениями, которые выступают лимитирующими факторами экономического роста, и величиной инвестиционного потенциала как одного из факторов повышения конкурентоспособности отечественной экономики. Показаны основные направления практической реализации экологизации инновационной деятельности в рамках общей экологизации экономики, в частности: экореструктуризация производства и экологическая модернизация производства. Внедрение экологических инноваций способствует решению противоречий, которые обострились, между обществом и природой. Определены факторы целесообразности перехода аграрного сектора экономики государства на инновационное развитие .

Доказано, что снижения антропогенной нагрузки на окружающую среду можно достичь за счет повышения технологической дисциплины и культуры производства, внедрением новых природосберегающих технологий, проведением природоохранных мероприятий, структурной перестройки экономики и других инноваций. Выбор оптимального варианта должен опираться на результаты комплексного эколого-экономического анализа альтернатив.

Ключевые слова. экологизация экономики, инновационное развитие, экономико- экологическое обновление аграрного сектора, экологические инновации, экологические товары, европейский рынок, трансфер технологий .

Рис. 2. Лит. 9.

Інформація про автора

КОВАЛЬЧУК Світлана Ярославівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: syk_vsau@ukr.net).

KOVALCHUK Svitlana – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Economics, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna str. 3, e-mail: syk_vsau@ukr.net).

КОВАЛЬЧУК Светлана Ярославовна – кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: syk_vsau@ukr.net).

